

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Paulus' roem

Maar het zij verre van mij, dat ik zou roemen anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus”.

Galaten 6 : 14a

Paulus, de grote kruisgezant van Jezus Christus, heeft deze woorden gesproken in een bange tijd van vervolging en vijandschap tegen het Evangelie. Dwaalleraars zochten Gods kerk af te voeren van het geheel enige fundament der zaligheid. Zij noodzaakten de Galaten zich te laten besnijden, dan zou geen moeite en vervolging hen overkomen. En helaas, velen hadden zich reeds laten verleiden en waren de waarheid ongehoorzaam geworden. Maar Paulus roept hen daarvan terug, bestraft hun afdwaling en zegt. "In Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel". Nooit zal de vijand het werk Gods kunnen uitroeien, het nieuwe schepsel zal bewaard worden in de kracht Gods door het geloof tot de zaligheid. En daarom, wat er ook tegenop komt: "Het zij verre van mij dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus." Paulus en de ganse kerk Gods moeten ervaren: een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer! Hoeveel strijd, moeite en zorg is hun deel. Maar nu is de weg van de Borg ook de weg van de Kerk, door lijden tot heerlijkheid, door de dood tot het leven. Een andere weg is er niet. Om die weg te bewandelen moet echter de vijandschap in ons hart tegen het kruis van Jezus Christus gebroken worden. Welk een ergernis moet in ons hart weggenomen worden, ook steeds na ontvangen genade. Daartoe leidt de Heere Zijn volk zo

menigmaal langs ongekende wegen, vol ellende en smart. Neen, de Heere spaart geen vlees en bloed. O, mocht de Kerk eens zien, dat dit enkel genade is, genade, opdat zij, afgebroken in zichzelf, de kracht van Immanuëls kruis zouden ervaren en alzo in het kruis leren roemen. Van nature is dat kruis een rots der ergernis en een steen des aanstoots. Dan roemen wij in eigen kracht en steunen op ons vermogen. Dan stellen wij ons vertrouwen op deugden en plichten. Met al onze godsdienst zijn wij blind voor onze vijandschap tegen het kruis van de Heere Jezus Christus. Zie dit maar bij Paulus. Hoe roemde hij in zijn eertijds in het vlees, in zijn afkomst, in zijn ijveren in de kennis die hij verkregen had aan de voeten van Gamaliël. Hoe meende hij Gode een dienst te bewijzen om de naam van die gehate Nazarener van de aardbodem uit te roeien. Wat heeft hij de gemeente Gods vervolgd! Maar toen hij op weg naar Damascus werd neergeveld, vielen de wapens van vijandschap uit de hand en als een verslagene riep hij uit "Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?" Machteloos en krachteloos lag hij daar neer in zijn schuld en schande voor God. En die plaats hebben al Gods kinderen leren innemen. Als de Heere de zondaar in het hart grijpt door de werking van Zijn Geest, dan wordt in beginsel het roemen in eigen kracht gebroken, dan verdwijnt zijn bevalligheid als een mot. Dan ziet de recht overtuigde, dat al zijn

MEDEDELING VAN DE ADMINISTRATIE

Bij dit nummer treft u de acceptgiro voor de betaling van het abonnementsgeld over de periode **oktober 2004 t/m maart 2005** aan. Het abonnementsgeld over deze periode bedraagt **€ 11,-**.

Wilt u a.u.b. bij uw betaling gebruik maken van de acceptgiro?

Overbetalingen worden, zoals vanouds, zeer op prijs gesteld.

Bedragen boven de € 11,- worden bij de verwerking geboekt als overbetaling.

Mededelingen a.u.b. niet op de acceptgiro vermelden, aangezien deze automatisch worden verwerkt. Mededelingen kunt u schriftelijk aan de abonnenenadministratie toezenden.

Indien u via automatische overschrijving, per Telegiro of Telebank betaalt, wilt u er dan voor zorgen dat de betaling wordt overgemaakt naar ons **Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-abonnementen, Woerden** onder vermelding van het **betalingskenmerk en/of het relatienummer**.

De Saambinder - abonnementen.

werken boos zijn, dat hij voor die hoge Majesteit Gods niet bestaan kan. O, hoe wordt hij het waardig voor eeuwig verstoten te worden. Welk een voorrecht op die plaats te komen. Het is

Inhoud

Meditatie:	
Paulus' roem	1
De witte bladzijde (6)	2
Hoofdmomenten van de Generale Synode (4)	4
Huisbezoek	6
De scholen zijn weer begonnen, en... ..	6
Boekennieuws	8
Kerknieuws	9
Berichten	12
Preekbeurten	13

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Klooslaan 9, 2985 CK Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

*****
Administratie en betalingen van
abbonementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

*****
Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohef 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@rdnet.nl

*****
Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

*****

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:

Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.

Zeepost:

Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

*****

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

voor een ieder onmisbaar en noodzakelijk want dan alleen zal ervaren worden dat er in dat kruis van de Heere Jezus Christus een weg ter ontkoming, een weg ter zaligheid is om nog met God verzoend te worden. Die smadelijke en vervloekte kruisdood, die Christus heeft willen ondergaan, wordt de bron van leven en van zaligheid. Dan mogen zij zien een offer voor hun schuld, betaling voor al hun zonden. Dat kruis van Hem, die enige Middelaar Gods en der mensen, Die een Naam draagt boven alle namen, Die oneindig meer is dan alle schepselen, doet hen wegzinken in verwondering en aanbidding: Roemt, roemt Zijn heiligheid, zo wordt Zijn lof verbreed, voor al dit heilgenot. Aan dat kruis nu is voor de ganse Kerk, de kleinen met de groten, de van verre staanden, de treurende en de ongetroosten, de bevestigden en de verstgevorderden in de genade, de toorn Gods weggenomen, de schuld verzoend en de gemeenschap met God hersteld. Maar nu zegt de apostel: het zij verre van mij dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus. Paulus was door genade verzekerd van zijn aandeel aan Christus. Hoevelen van Gods kinderen moeten echter die wetenschap en die troost nog missen. Neen, zij kunnen niet rusten in de wetenschap dat Hij alles heeft volbracht. O, ze mochten wel eens op dat kruis zien en hoe groot was dan de blijdschap, hoe zoet was het om bij tijden de liefelijke vruchten van dat kruis te proeven en te smaken. Dan sprong hun ziel op van vreugde. Maar zij leven in: het is te kort, er is geen rust en geen vrede en ze gaan bekom-

merd over de aarde. Welk een aanvallen van de vijand moeten zij doorstaan. Dan is er geen kracht tegen die grote menigte. Hoe vrezden zij nog te zullen omkomen. Maar ziet dan eens hier, gij bekommerden en vreesachtigen, het grote geheim van het kruis van Golgotha. Dat opent niet alleen de mogelijkheid om zalig te kunnen worden, maar van dat kruis vloeien nu ook alle zegeningen des Geestes. Door Zijn dood heeft Christus de levendmakende Geest verworven. Die Geest, Die van dood levend maakt, maar ook leert en onderwijst op de weg des levens. Smeekt dan om de werking van die Geest, want Hij zal leiden 't zacht gemoed, in het effen recht des Heeren. Die Geest leert de zondaar mét Christus sterven en begraven worden in Zijn dood om dan, o wonder van genade, het leven in en met Hem te schenken door de toerekening des vaders op grond van Immanuëls zoen- en kruisverdiensten. Dan zal zijn roem klimmen uit het stof en dat gedurig, wanneer die Geest der heiligmaking Gods volk in welke stand van het leven dan ook brengt aan de voet van dat kruis, om daar met alle schuld, onreinigheid, blindheid en dwaasheid te buigen. Daar leert de Kerk dat Zijn kracht in zwakte wordt volbracht. Daar mag men afzien van zichzelf en opzien tot Hem Die de vijand overwonnen heeft. Daar wordt gehoord: het zij verre van mij dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus. Lezer, lezeres, waarin roemt u, waarin roem jij?

Wijlen ds. A. Snoep

De witte bladzijde

(6)

De gruwel der verwoesting

We stonden vorige keer stil bij de verschrikkelijke tijd die voor het Joodse volk aanbrak toen de Syrische koning Antiochus IV Epifanes aan het bewind kwam. Uiteindelijk was het de despoot zelf die de lont in het kruitvat wierp. In december van het jaar 168 werd het eerste offer gebracht in Jeruzalem op een altaar dat Antiochus had laten bouwen boven op het brandofferaltaar des Heeren. Het altaar was gewijd aan

Zeus, de hoofdgod van de Grieken. Volgens de aanhangers van het hellenisme was er in feite geen verschil tussen deze Zeus en de God van Israël, de God van hemel en aarde. Vervolgens werden op dit altaar varkens (!) geslacht en werd met het nat van het offervlees heel de tempel besprengd. Dit was natuurlijk een regelrechte provocatie. Al spoedig ontving dit altaar onder de Joden de naam 'gruwel der verwoesting'. De Heere Jezus wijst op de betekenis van deze dingen voor de eindtijd, wanneer

hij zegt: 'Wanneer gij dan zult zien de gruwel der verwoesting, waarvan gesproken is door Daniël de profeet, staande in de heilige plaats (die het leest, die merke daarop), dat alsdan die in Judea zijn, vlieden op de bergen...' (Mattheüs 24:15,16).

De opstand van de Makkabeeën

Velen in Israël bezweken voor de morele druk die door de Syrische overheid en door het hogepriesterschap werd uitgeoefend. Toch heeft Antiochus zich vergist in de tegenstand die hij van het Joodse volk te duchten had. Vele anderen namelijk ondergingen blijmoedig het martelaarschap of verkozen de slavernij boven het verloochenen van de God van hun vaders. We lezen in Daniël 11:33: *En de leraars des volks zullen er velen onderwijzen, en zij zullen vallen door het zwaard en door vlam, door gevangenis en door beroving, vele dagen.* Dit duurde totdat in het stadje Modeïn de vlam van de opstand in de pan sloeg: de Makkabeeën stonden op!

Het optreden van de Makkabeeën begon toen een oude priester, Mattathias, weigerde om offers aan de afgoden te brengen. Toen een volksgenoot dat wél wilde doen, sloeg Mattathias hem dood. Hetzelfde lot trof een koninklijk gezant, die in naam van Antiochus Epifanes was gekomen om de offers af te dwingen. Toen brak de storm van de opstand los. Vader Mattathias trok met zijn vijf zonen, Johannes, Simon, Judas, Eleazar en Jonathan het land door om overal de heidense altaren te vernietigen en afvallige Joden te doden. Judas ontpopte zich na de dood van zijn vader al spoedig als de aanvoerder van de groep. De naam Makkabeeën is ontleend aan de bijnaam die Judas droeg. Het woord hangt vrijwel zeker samen met het Aramese woord maqqaba, dat *hamer* betekent. Judas was een bekwaam bevelhebber, die met betrekkelijk kleine legers een hele reeks van overwinningen op de Syriërs behaalde. Uiteindelijk slaagde hij er in ook Jeruzalem in te nemen. Hij herstelde en reinigde de tempel en brak de 'gruwel der verwoesting' af. In december van het jaar 165 – drie jaar na de ontwijding van de tempel! – werd het huis des Heeren opnieuw aan de dienst des Heeren gewijd. In Daniël 8 was er al van geprofeteerd, dat het heiligdom 'ter vertreding zou

overgegeven worden', maar dat er een tijd zou komen dat het heiligdom weer zou 'gerechtvaardigd' worden (vers 14). Lang nadien zou dit 'feest der vernieuwing des tempels' onder de Joden in ere worden gehouden. De evangelist Johannes herinnert er aan in zijn evangelie (10:22), en hij vermeldt erbij: 'En het was winter'.

Geen helper bij de dood...

De beruchte Antiochus Epifanes is niet lang daarna, tijdens een veldtocht tegen de Parthen in het begin van het jaar 164, plotseling gestorven. De ziekte waaraan hij stierf is in de historische berichten met een zekere geheimzinnigheid omhuld. We citeren I Makkabeeën 6: '... en het geschiedde, als de koning deze woorden hoorde, dat hij zeer verbaasd en ontroerd werd, zodat hij te bed vallende uit droefheid in een krankheid is vervallen, omdat het hem niet was gegaan gelijk hij gedacht had. En hij was daar vele dagen, omdat over hem de grote droefenis vernieuwd werd, en hij meende dat hij zou sterven. Waarom hij al zijn vrienden riep, en zeide tot hen: De slaap houdt op van mijn ogen, en mijn hart vervalt vanwege de bekommernis (...) Och, of ik goedertieren en bemind ware geweest in mijn heerschappij! Maar nu gedenk ik aan het kwaad dat ik in Jeruzalem heb gedaan...'. De heidense schrijver Polybius deelt mee dat Antiochus in waanzin is gestorven. Dr. G.Ch. Aalders concludeert uit een en ander dat de ziekte van de fanatieke Jodenvervolger van psychische aard moet zijn geweest (*Bijbelsch Handboek*, 1935, deel I, blz. 543). Heel aangrijpend is wat Gods Woord over het sterven van Antiochus zegt. We lezen in Daniël 8:25 van deze man dat hij *zal staan tegen de Vorst der vorsten, doch hij zal zonder hand verbroken worden.* Even treffend is wat er staat in Daniël 11:45: *...en hij zal tot zijn einde komen en zal geen helper hebben.* Dat is het allerergste wat van een menskind, 't zij laag van staat, of hoog, met eer bekroond, kan worden gezegd: sterven zonder een helper te hebben!

Bloed en tranen

Hoe is het inmiddels met de Makkabeeën gegaan? We zouden de historie van het Joodse volk in deze periode het beste kunnen samenvatten met de woorden bloed en tranen. De Syrische koningen lieten het er

immers niet bij zitten! Bovendien ontstond er een tweespalt onder de Joden, toen de Grieks gezinde partij, die zich tijdens de felle gevechten met de Syriërs wijselijk stil had gehouden, weer tot aanzien wilde komen. Een zekere Alkimus, aanhanger van deze richting, slaagde erin van de Syrische koning Demetrius gedaan te krijgen dat hij tot hogepriester werd benoemd. De man had nogal wat aanzien onder een groot deel van het volk, omdat hij van Aäron afstamde. Maar Judas de Makkabeeër vertrouwde hem niet. Al spoedig kwam het tot een felle strijd tussen Judas en Alkimus. De laatste werd door de Syriërs gesteund. Zo braken ook de gevechten tussen de Makkabeëse en de Syrische troepen weer uit. In één van die veldslagen wist Judas in het jaar 161 een schitterende overwinning te behalen bij de plaats Adasa. De Syrische veldheer Nicanor sneuvelde daarbij. De dag van deze overwinning, 13 Adar, werd bij de Joden een feestdag: de 'Nicanor-dag'. Een paar maanden na de slag bij Adasa leed Judas echter een nederlaag tegen de Syriërs. In die slag liet hij het leven.

De laatste Makkabeeën

Ook Judas' broers Eleazar en Johannes waren inmiddels gestorven. Nu kwam de zaak van de Makkabeeën er somber voor te staan. Van de zonen van Mattathias waren nu alleen Jonathan en Simon nog in leven. Echter: opnieuw wisselden de tonelen. In Syrië ontstond onrust, doordat een zekere Alexander Balas probeerde koning Demetrius van zijn troon te stoten. Deze Alexander beweerde een zoon te zijn van de beruchte Antiochus Epifanes en werd als zodanig ook door de Romeinse Senaat erkend. Koning Demetrius zocht nu steun bij Jonathan de Makkabeeër, die blijkbaar weer zoveel macht had verkregen dat hij als bondgenoot interessant mocht worden geacht. Dat liet Alexander Balas niet op zich zitten: hij benoemde op zijn beurt Jonathan tot hogepriester en zond hem als geschenk een purperen mantel en een diadeem. We kunnen dit niet anders aanduiden dan als sollen met het heilige. Jonathan liet zich die eer welgevallen en aanvaardde in het jaar 153 het hogepriesterschap. Toen Alexander Balas definitief aan het langste eind had getrokken, werd Jonathan zelfs tot gouverneur van

Judea benoemd. In die positie heeft hij het enige tijd met behulp van allerlei listen en intriges weten vol te houden. Uiteindelijk werd hij door een zekere Trypho, een Syrische veldheer, gevangen gezet en later vermoord.

We schrijven inmiddels 143 voor Christus. Nu was nog slechts één zoon van de oude Mattathias in leven: Simon. Deze laatste Makkabeeër wist zich dermate onafhankelijk van de Syrische overheersers te maken, dat

de Joden vanaf zijn regering een eigen tijdrekening in gebruik hebben genomen. Opnieuw krijgt het Joodse volk nu een koningshuis, namelijk dat van de Makkabeeën, dat overigens meestal het Hasmonese vorstenhuis wordt genoemd. In een volgend artikel hopen we te zien waarom.

(wordt vervolgd)

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken

naar het resultaat van de inbreng van de Westminster Confessie in het overleg tussen de zending en de Grieks Evangelische Kerk. Ds. Van Eckeveld gaf aan, dat de Grieks Evangelische Kerk de enige is in Griekenland met een gereformeerde belijdenis: de Westminster Confessie. Deze kerk was al werkzaam in Albanië en heeft het onze zending mogelijk gemaakt daar ook te werken. Naast een heel behoudend gedeelte kent de Grieks Evangelische Kerk ook een evangelische stroming, die de kinderdoop aanvecht. Dat gaf soms moeite in de samenwerking. Binnenkort – oktober 2004 – zal er een vergadering zijn, waarbij van de zijde van de zending het grote belang zal worden benadrukt van de Westminster Confessie en van de Dordtse Kerkorde voor de opbouw van het kerkelijke leven in Albanië. Doel van dit overleg is de oprichting van een gereformeerde Albanese kerk: de Evangelical Reformed Church in Albanië (ERCA). Daarvoor zijn intensieve contacten nodig tussen de gemeente te Saranda (Grieks Evangelische kerk) en die te Delvinë, ontstaan uit het zendingswerk van onze gemeenten. Daarbij behoort ook het voorgaan in elkaars gemeenten. De voorganger te Saranda staat van harte achter de Westminster Confessie en beseft heel goed dat de jonge kerk in Albanië een eigen karakter zal hebben.

De kerk in Nigeria en de polygamie

Bij de bespreking van de paragraaf over Nigeria werden er vragen gesteld over het besluit van de classis van de NRC om de doop te bedienen aan zogenaamde 'oude polygamisten'. Ds. Van Eckeveld gaf aan, dat bekeerde heidenen met meer dan één vrouw in de jonge kerk niet werden gedoopt. Men kon na de bekering de tweede vrouw, met wie men soms al lang getrouwd was, niet wegsturen. Dat betekent in Nigeria dat zij in de prostitutie terecht komt. Steeds werd uiteraard de lijn gevolgd, dat een ambtsdrager geen polygamist mag zijn. Ds. N.W. Onwe ging uitvoerig op de kwestie in. Al dertig jaar lang is de polygamie een groot probleem voor de jonge kerk. Hoewel de zending geadviseerd heeft om bekeerde polygamisten op grond van belijdenis en christelijke levenswandel te dopen, heeft de jonge kerk dat lang afgewezen. Men was beducht dat anderen

Hoofdmomenten van de Generale Synode 2004

(4)

De morgenzitting van de tweede synodedag – donderdag 9 september 2004 – stond geheel in het teken van de zending. Het rapport van het Deputaatschap voor de Zending telde, inclusief een bijlage, niet minder dan 59 bladzijden. Het was daarmee het meest omvangrijke rapport dat aan de synode werd uitgebracht. Het verslag maakte melding van het feit dat er in totaal 31 zendingswerkers en -werksters in dienst zijn van ZGG.

Weliswaar was het onderwerp zending volgens de agenda pas aan de orde bij artikel 7f, maar de aanwezigheid van de afgevaardigden van de kerken in Nigeria en Papua bood een unieke mogelijkheid om hen bij de beantwoording van vragen te betrekken. Daarom werd de behandeling van het rapport over het zendingswerk vervroegd. Het leidde tot een belangwekkende bespreking over de voortgang van het Koninkrijk Gods in deze wereld.

Het begin van de tweede dag

De tweede synodedag werd geopend door de preses, ds. Van Eckeveld, die een kort meditatief woord sprak naar aanleiding van Psalm 4:7. Daarna vond het zogenaamde appèl nominaal plaats, waarbij wordt nagegaan of alle afgevaardigden aanwezig zijn of dat zij vervangen zijn door hun secundi. De leiding bij de bespreking van rapport over de zending werd was in handen van de tweede preses, ds. P. Mulder. In zijn inleiding tot de discussie herinnerde hij de vergadering onder meer aan het feit, dat ds. Van Eckeveld in 2002 vijftienvintig jaar lid van het deputaatschap was.

China, een wereld op zichzelf

De zending kon in 2002 een keuze doen voor een nieuw werkgebied in een provincie van China. Een van de afgevaardigden stelde de vraag aan de orde naar een meer intensieve samenwerking met enkele Nederlandse stichtingen, die eveneens in China werken en aan onze gemeenten verwant zijn. Bij de beantwoording werd onderstreept dat China een immens

groot land is, een wereld op zichzelf, met een bevolking van één miljard drie honderd miljoen inwoners. De genoemde stichtingen werken op een geheel ander terrein. Dat is als zodanig toe te juichen, omdat het Woord van God op deze wijze elders in dit enorme gebied kan worden verspreid. Bij de vraag of de zending dan geen gebruik zou kunnen maken van het kantoor van een dergelijke stichting in China, accentueerde de algemeen secretaris van de zending, ouderling G. Nieuwenhuis, dat onze zending gekozen heeft voor kerkelijk zendingswerk en een eigen beleid voert, gebaseerd op het werk van 'tentenmakers'. Dat zijn zendingswerkers die in China een beroep uitoefenen en daarnaast het Woord van God doorgeven aan hun naaste. Daarbij is uitgangspunt dat er geen activiteiten ontwikkeld worden, die tegen het beleid van de overheid ingaan en onze werkers in gevaar zouden brengen.

Om een gereformeerde Albanese kerk

Eén van de predikanten informeerde

zouden zeggen: "De kerk tilt niet zo zwaar aan het probleem van de polygamie".

Soms nemen gedoopte monogamisten later een tweede vrouw. Dan wordt zo iemand onder de censuur geplaatst. Vele malen moest helaas de censuur in dergelijke gevallen worden toegepast. Als men door de censuur tot inkeer komt, moet men de tweede vrouw wegzenden. Op de classisvergaderingen kwam echter in de loop der jaren steeds de vraag terug hoe te handelen met de 'oude polygamisten'. De jonge kerk heeft nu besloten dat deze mensen, wanneer ze trouw meelevens, na een onderzoek van leer en leven, kunnen worden gedoopt en daarna ook toegang hebben tot het Heilig Avondmaal. Van de zijde van de synode werd waardering tot uitdrukking gebracht voor de grote mate van zorgvuldigheid, waarmee de jonge kerk met het verschijnsel polygamie omgaat.

Ecuador en Guinee

Bij de bespreking van de paragraaf over Ecuador pleitte ds. C. Vogelaar als afgevaardigde van de Amerikaanse kerken voor het bevorderen van goede contacten tussen het zendingsgebied van die gemeenten in Bolivia en de zendingsposten in Ecuador. Hij wees met name op de in het Spaans vertaalde psalters, waarmee het werk in Ecuador ook zou zijn geholpen. Ds. Van Ekeveld kon melden dat er plannen zijn om elkaars zendingsvelden te bezoeken en gegevens uit te wisselen. Laat men daarbij over het zingen van de Psalmen spreken! De inhoud van de liederen is van het grootste belang. De zending bevordert in Ecuador dan ook het zingen van Psalmen en berijmde Schriftgedeelten.

Er zijn nog steeds zorgen over het aantal onvervulde vacatures voor het werk in Guinee. In het algemeen is het moeilijk om nieuwe werkers te krijgen voor de evangelistenfuncties. In het rapport vroeg het deputaatschap daarvoor de bijzondere aandacht van de synode en het gebed van de gemeenten. Ook heeft het zendingswerk in Guinee te kampen met grote teleurstellingen. Zo meldde het rapport dat één van de twee dopelingen in de gevangenis was terecht gekomen, ondermeer wegens verdinking van handel in softdrugs. Bemoedigend is dat de andere dopeling ondanks de zware druk van zijn

familie trouw bleef. Eén van de afgevaardigden vroeg het deputaatschap na te denken over stappen, die kunnen voorkomen dat kinderen van zendingswerkers in Guinee lang ongedoopt blijven.

Indonesië: Irian Jaya/ Papua

De Gereja Jemaat Protestan di Papua is sinds de tweede helft van de jaren tachtig van de vorige eeuw zelfstandig. De jonge kerk telt 11.000 leden en doopleden, verdeeld over 73 gemeenten en een aantal evangelisatieposten. De gemeenten worden gediend door 32 predikanten en 38 evangelisten. De bespreking van dit deel van het rapport concentreerde zich vooral op de resultaten van een door ds. G.J. Baan ingesteld onderzoek, dat wijst op een zekere lauwheid bij de tweede en derde generatie. Daarnaast kreeg het gevaar van automatisme bij de avondmaalsgang en de liedkeuze bij de gemeentezang veel aandacht.

Ds. Van Ekeveld wees erop, dat de kerk op Papua verdieping nodig heeft. Er is sprake van terugval in het heidendom. De moderne wereld probeert de jeugd van het Woord af te trekken. In een stad als Wamena ontwikkelt zich het bioscoopwezen en tiert de prostitutie. Daarnaast is er sprake van veel onkunde. Goed onderricht en voortdurende verdieping is nodig. Dat behoort mede tot de taak van ds. Baan, die verbonden is aan de Hogere Theologische School te Pass Valley, geleid door ds. Yoh. Kombo. De kerken doen er alles aan om een automatische gang naar het Avondmaal te doorbreken door het onderscheid tussen de zichtbare en de onzichtbare kerk te beklemtonen. Ten aanzien van de liederen geldt dat de jonge kerk Psalmen en berijmde Schriftgedeelten zingt. Ds. Van Ekeveld herinnerde aan een visitatie van enige tijd geleden waarbij ds. L. Blok en hij op verschillende plaatsen Ps. 47 hoorden zingen. De berijmde Schriftgedeelten worden gezongen op eigen melodieën, die veel weerklank vinden. Ook hier geldt, dat niet de melodie maar de inhoud het voornaamste is.

Een beleidsnotitie

Enkele afgevaardigden maakten opmerkingen over het ontbreken in de stukken van een uitgewerkte beleidsnotitie voor de jaren 2005-2008, die eigenlijk aan deze synode had moeten

worden voorgelegd. Ook werden enkele vragen gesteld over de verhouding tussen de verkondiging van het Woord en de hulpverlening met de daad. Behoudt de bediening van het Woord wel zijn primaire plaats? Die vraag zou in een beleidsnotitie ook aandacht moeten hebben.

De voorzitter van het deputaatschap wees erop dat de hoofdlijnen van het bedoelde beleidsplan, zij het beknopt, wel worden aangegeven op blz. 142-143 van de Rapporten en verslagen, die het uitgangspunt vormen voor de bespreking ter synode. Hij beklemtoonde het daar genoemde uitgangspunt. Het beleid zal gericht zijn op de consolidatie van de huidige omvang van het werk, omdat een verdere uitbreiding onze mogelijkheden te boven gaat. Ook de vraag naar de verhouding tussen Woord en daad op de zendingsvelden zal daarin nader worden belicht. Het deputaatschap zal de wens om meer concrete en uitvoerige informatie in een beleidsnota graag meenemen.

Afronding

De tweede preses, ds. Mulder, rondde de bespreking van dit punt af met twee conclusies. De volgende synode zal D.V. een uitgewerkt stuk met beleidsvoornemens ontvangen. Als gemeenten geven we aan het kerkelijke zendingswerk prioriteit. De synode besloot verder om aan het mandaat van het deputaatschap een verwijzing naar Matth. 28:19 toe te voegen. Aan het einde van de morgenvergadering sprak de tijdelijke preses woorden van hartelijke dank aan het adres van de deputaten en van allen die bij de uitvoering van het werk betrokken zijn. Namens de synode werd een groet en zegenwens vertolkt aan het adres van alle werkers in het buitenland. Ook in tijden van diep verval en van beproeving maakt de Heere Zijn Woord waar: "En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld". Tenslotte spraken de afgevaardigden van de kerken in Nigeria en Papua een woord van afscheid. De preses zegde hun hartelijk dank voor hun aanwezigheid en hun inbreng in de besprekingen en wenste hun met hun kerken Gods zegen toe. Daarmede was de morgenzitting van 9 september ten einde.

(wordt vervolgd)

Boskoop, ds. M. Golverdingen

Huisbezoek

De huisbezoeken in de gemeenten zijn weer begonnen of worden deze tijd ter hand genomen. Ambtsdragers en gemeenteleden kunnen er tegen op zien. Toch, verslappen of ontwijken kan en mag niet. Huisbezoek is van het grootste gewicht in de gemeente. Hoe staat het geestelijk leven ervoor? Daarom vindt huisbezoek onder ons niet alleen *in* maar vooral *uit* principe *jaarlijks* plaats. Soms kan het tijdelijk in een gemeente niet, maar onvolkomenheden mogen geen gewoonterecht verkrijgen. In de (Nadere) Reformatietijd was het zelfs enkele malen per jaar, zo leiden we uit onze oude kerkenorden af. De bevestigingsformulieren wijzen op deze tere taak voor ambtsdragers en gemeente: *zij waken voor uw zielen!* Gemeenteleden, let wel: dat waken laat Christus doen in uw eigen huis! Wat een zorg. Hoe dichtbij, hoe persoonlijk wordt het dan! Ambtsdragers komen namens de Koning, met Zijn mandaat! Ontvangt hen dan met respect als mannen Gods, zo vermaant het formulier de gemeente. Bezoekers én zij die bezocht worden, moeten alles eraan doen tot welslagen van het bezoek. Ieder van de huisgenoten moet aanwezig zijn, ten-einde allen kunnen worden aangesproken. Wederzijds dient het *gebed* hieraan vooraf te gaan. Persoon en gezin die bezocht worden bij het afsluiten van de maaltijd direct vóór de afspraak, zodat elk der huisgenoten erin betrokken wordt. En de opziener zoeke eerst zijn eigen binnenkamer. De kerkenraad brengt in feite zielenbezoek om te weten hoe het gesteld is met de *vrucht* op de bediening van Woord en Sacramenten. Op de jaarlijkse kerkvisitatie is dit de belangrijkste vraag aan de kerkenraad. Wel, op kerkvisitatie en dus op huisbezoek gaat het om zaken als: is er beslag van het Woord in leer en wandel in de gemeente? Is er sprake van nieuw, beginnend geestelijk leven? Is er een opwas in de kennis der genade en van Christus Jezus? Komen er nieuwelingen aan het Avondmaal? Wordt het geestelijke leven tijdens het huisbezoek geleid in het spoor der Schriften, in liefde en met zorg,

zonodig corrigerend? Op de uitkomst van het gesprek en op de gesteldheid van de bezochten richte zich Schriftlezing en gebed, waarmee elk bezoek dient te worden afgesloten. Hoe ernstig huisbezoek is, moge nog eens onderstreept worden met het getuigenis van Paulus. Hij geeft getrouw verslag daarvan bij zijn afscheid van de broeders van Efeze in Handelingen 20. Paulus' huisbezoeken zijn gedaan in het besef van *dienen van de Heere* met *alle ootmoed* (nederigheid) en *veel tranen* (omwille van de zielen). Niets achterhoudend wat *nuttig* is om te *verkondigen* en te *leren bij de huizen* (huisbezoeken). Bij de huisgenoten heeft hij het Woord gebracht, met volle overtuiging en grote kracht; vandaar: *betuigend!* Wat dan wel? Nu, het voornaamste wat in het leven van ieder mens moet plaatshebben op reis naar de nimmer eindigende eeuwigheid. Paulus leert het ons, in alle volledigheid: de *bekering* tot God en het *geloof* in onze Heere Jezus Christus. Ja, zo betoogt hij: ik heb al de raad Gods gebracht, zodat ik vrij ben van het bloed van de door mij bezochte zielen. Al afscheid nemend roept hij de broeders van Efeze toe: *Zo hebt dan acht op uzelf*

en op de gehele *kudde*, waarover u de *Heilige Geest* tot opzieners *gesteld* heeft, om de *gemeente Gods* te weiden, welk Hij verkregen heeft door Zijn bloed.

Ter overdenking, herhaal ik nog even de gecursiveerde woorden voor de bezoekende opzieners: *dienen van de Heere; alle ootmoed; veel tranen; nuttig; verkondigen, leren, betuigen; acht hebben; weiden; gesteld door de Heilige Geest*. En voor hen die bezocht worden: *gehele kudde; Gods gemeente, verkregen door Jezus' bloed; gesteld door de Heilige Geest; bekering en geloof*. Kernwoorden in bezoek brengen en ontvangen. Wat komen we, wat kom ik eraan tekort!

De Koning van de Kerk geve ons allen samen hiervan levende indrukken opdat dit ambtelijk werk met ernst verricht worde, in afhankelijkheid van de Opperherder der zielen. Welk een bijzonder moment toch: het Woord aan huis, verkondigend en lerend, elk van de huisgenoten persoonlijk betuigend wat nodig is - één keer per jaar - opdat dan de Geest hiervan gebruik moge maken tot geestelijk welzijn van de zielen, óns toebetrouwd. Tenslotte, in de besprekingen op kerkenraadsvergaderingen en kerkvisitatie verblijde God ons met geestelijke vruchten naar Zijn Vaderlijk welbehagen, dat - o wonder! - nog altijd gelukkiglijk voortgaat.

Tholen,

ds. C. de Jongste

De scholen zijn weer begonnen, en...

"De scholen zijn weer begonnen", zo lezen we ieder jaar op de spandoeken. Het doel is vooral de weggebruikers, en dan vooral de automobilisten te herinneren aan scholieren, kinderen, onze kinderen, op weg naar school. Wat staan onze kinderen aan veel gevaren bloot, niet alleen op het basisonderwijs, maar ook de vele honderden jongeren die met trein, bus, fiets of brommer en scooter naar het voortgezet onderwijs gaan. De verkeersdrukte doet je soms huiveren. Dat er maar veel gebed voor onze jongeren mag zijn, of de Heere ze voor ongelukken wil bewaren.

Zorg voor jong en oud

Maar er is meer! Ons voorgeslacht heeft geld noch inspanning gespaard om, onder inwachting van de zegen des Heeren, te bouwen aan onderwijs naar Schrift en Belijdenis. Hij heeft dat werk willen zegenen. Wat is er op het gebied van het basisonderwijs en later ook van het voortgezet onderwijs niet van de grond gekomen. Waar is een land op de wereld met zoveel mogelijkheden? Wat zijn we er aan gewend! Wat moet het ons gebed zijn of de Heere dat onderwijs wil zegenen aan hart en hoofd, en wat moeten die kinderen veel missen die

van dat "eigen" onderwijs verstoken zijn.

Maar er is meer! Onze *ouderen*! Ons voorgeslacht heeft ook vooruit mogen blikken. In die zorg hebben ze zich onder meer ingezet voor de zorg voor onzen ouderen, voor onze bejaarden. Dat heeft er, eveneens onder de inwachting van de zegen des Heeren, toe mogen leiden dat er verzorgingscentra, toen nog bejaardenoorden en later bejaardentehuizen genoemd, mochten en konden worden gebouwd. En ook dát werk heeft de Heere rijk gezegend. Hoe velen, ook van Gods kinderen, hebben daar een goed verzorgde levensavond gehad en nóg. We denken aan Zeeland en omgeving Rotterdam, Moerkapelle, Utrecht, Barneveld en Rijssen.

Soms konden de onze bejaarden in de eigen woonplaats in zo'n bejaardenoord worden opgenomen, soms ook daarbuiten en niet zelden op een behoorlijke afstand, bijvoorbeeld uit Leerdam in Zwijndrecht. Een plaats in een huis van de eigen gemeente, dus in eigen sfeer, had een grote voorkeur! Juist over die woon- en zorgcentra, zoals onze bejaardentehuizen nu heten, zou ik enkele opmerkingen willen maken. En daar is een aanleiding toe.

Zorg in eigen sfeer

Iedereen die met ouderen en ouderenzorg te maken heeft, komt het wel eens tegen, en helaas steeds vaker, dat onze bejaarden in een zorgcentrum leven in een sfeer zoals ze thuis nooit gewend geweest zijn. Er is in de jaren veel veranderd. Werden vroeger gezonde bejaarden vanaf 65 jaar, als ze dat wilden, al opgenomen, nu is het zo dat er een indicatie, dus een aanwijsbare noodzaak moet zijn om in een zorgcentrum te kunnen worden opgenomen. Alleen met een indicatie voor verzorging in een verzorgingshuis kan men worden opgenomen en daarbij kan men voorkeur opgeven in welk centrum men een plaats begeert. Door de volgende oorzaken is de gemiddelde leeftijd in de verzorgingshuizen erg gestegen. Dat komt door de vergrijzing van de bevolking, gebrek aan uitbreiding van capaciteit, en onze ouderen willen en kunnen, eventueel met hulp van de thuiszorg, langer zelfstandig blijven wonen. Ook de overheidsmaatregelen zijn er op gericht de mensen langer zelfstandig te laten wonen. De inzet van de

thuiszorginstellingen maakt dat ook mogelijk. Daar mag best de vraag bij gesteld worden voor welke thuiszorginstelling u kiest! Maar dit terzijde! Het gevolg van een en ander is dat bij opname in een zorgcentrum de leeftijd steeds hoger wordt en ook de mate van zorgbehoefte neemt steeds toe. We zouden kunnen vermoeden dat dán óók de wens om die zorg in eigen sfeer te krijgen, toe zou nemen. Dit laatste is echter helemaal niet vanzelfsprekend! *Dat vraagt onze aandacht!* Hoe komt het dat, terwijl er terecht bij herhaling op gewezen wordt om bewust te kiezen voor eigen scholen en reformatorisch onderwijs, de keuze voor opname in een huis van de eigen gemeenten helemaal niet vanzelfsprekend is? Het is zelfs zo dat ambtsdragers er steeds weer op gewezen worden hoe belangrijk het is om bij onze bejaarden en onze ouderen dit toch onder de aandacht te brengen!

Dicht bij huis...

Een van de argumenten om een plaats dicht bij huis te kiezen, en dat soms ten koste van een plaats in een huis van de eigen gemeenten, is dat men graag in de eigen woonplaats of in de directe omgeving wil blijven wonen om het contact met de kinderen, als die er zijn. En dan kunnen kennissen ook nog eens op bezoek komen. In een tijd waarin we bijna allemaal een auto ter beschikking hebben, en afstanden nauwelijks meer een rol spelen, kan het toch niet zo zijn dat onze ouderen "voor dichtbij kiezen" uit angst voor totale vereenzaming? Het goed stil te staan bij de vraag of het alleen de angst is in de eenzaamheid terecht te komen! Of... is er ook *reden* toe om daar bang voor te zijn? Is het bezoek misschien nú al spaarzaam en misschien alleen op zondag? (Nee, toch?!) Omdat men door de week geen tijd heeft... Is vader of moeder bang dan helemaal geen bezoek meer te krijgen? Het is overweging toch wel waard!

Zorgbehoefte

Er is nog meer! Was het vroeger zo, dat "alleen" gezonde bejaarden werden opgenomen, dat ligt nu geheel anders! Nu worden vrijwel uitsluitend ouderen opgenomen die enige zorg nodig hebben. Met de leeftijd en de omstandigheden neemt deze zorgbehoefte alleen maar toe. Gelukkig

kunnen de huidige woon- en zorgcentra deze zorg in toenemende mate zelf leveren, zodat de bewoner voorlopig of in het geheel niet hoeft te worden overgeplaatst naar een verpleegtehuis. Wel wordt de zorg aangepast aan de behoefte en op een gegeven moment kan er zorg nodig zijn die niet meer op de kamer of in het appartement gegeven kan worden. Dan vindt overdag en soms ook 's nachts opname plaats op de zgn. meerzorg afdeling. Dit gaat wel ten koste van een stuk privacy en ook ten koste van een stuk zelfstandigheid.

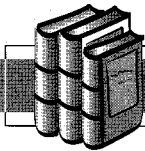
Als het thuis niet meer gaat

Maar wat als...? Als het thuis niet meer gaat, en opname nodig is? En vooral als de reden is dat men ook psychisch achteruit gaat? Als het geheugen minder wordt en als herkenning moeilijker wordt of na kortere of langere tijd herkenning niet meer mogelijk is. Hoe is dán de omgeving waarin onze ouderen worden opgenomen? Is het 't niet waard om daar eens over na te denken? Om na te denken in welke omgeving we onze laatste levensdagen, of, als de Heere dat geeft, onze laatste levensjaren zouden willen en mogen doorbrengen? Is het niet van het allergrootste belang dat de omgeving aanvoelt wat onze gewoonten en onze wensen zijn, bijvoorbeeld dat de maaltijd met gebed wordt begonnen en geëindigd? Juist als we zelf niet meer keuzes kunnen maken en niet meer zelf kunnen beslissen en misschien zelfs niet meer in staat zijn om hulp te vragen. Onze levensgewoonten zijn niet in elk christelijk huis vanzelfsprekend, zeker niet!

En hoe gaat het in zo'n huis aan het einde van de dag en op zondag? Voelt u waar ik heen wil? Ik wil zo graag eens met u nadenken over de (geestelijke) zorg die u dan nodig hebt en die u dan misschien niet kunt vragen. Misschien zou u nú op kunnen schrijven wat u dán belangrijk zou vinden. Het is toch niet onbijbels om in deze vooruit te zien. Ons voorgeslacht heeft dat gedaan en Jozef gaf zelfs bevel aangaande zijn gebeente (Genesis 50 : 24, 25, 26). Over dat laatste zou ook nog wel iets te schrijven zijn. Mogelijk later eens.

Leerdam,

H.J. van Schothorst, huisarts

Boekennieuws

Ds. E. Venema, Op het aloude kerkenpad (deel 2). Uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 152 blz., ISBN 90-5551-201-5, € 9,50.

Ds. Venema heeft veel geschreven over het leven van Gods kinderen. Vaak betreft het gebeurtenissen die waard zijn herdacht te worden. Ook daarvan geldt dat we lezen in Psalm 78: 'Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende geslacht.' Dat er belangstelling voor is blijkt uit het feit dat er een tweede druk verschenen is. In dit boekje mogen we een blik slaan in het persoonlijke leven van de schrijver. Hij stond voor een ingrijpende operatie en zijn grote zorg is toen geweest: Als ik uit de narcose bij mag komen, zal ik dan de Naam des Heeren niet lasteren. De Heere heeft het wonderlijk wel gemaakt. Psalm 149 zegt: De verheffingen Godes zullen in hun keel zijn.

Op blz. 82 lezen we, hoe in een weg van afbraak, plaatsgemaakt is voor de Heere Jezus. In een ander hoofdstuk wordt het verschil uiteengezet tussen het leven uit wat gevoelige genade en uit het geloof alleen.

Namen worden niet genoemd, maar toch is het best wel mogelijk om bij het lezen te denken, dat is die of die persoon geweest. Altijd weer is het ontroerend om te lezen over de ziekte en het sterven van de zo jong ontslapen ds. F. Bakker. Tijdens zijn leven niet op de voorgrond getreden. Maar toen hij de gevreesde ziekte kreeg, terwijl de zon in zijn leven nauwelijks de middaghoogte had bereikt, ging de Heere pronken met Zijn eigen werk. Gods kinderen en Gods knechten uit verschillende kerken hebben hem toen bezocht.

Opdat wij niet vergeten.

Nieuwerkerk,

ds. A.J. Gunst

Ds. J.J. van Ekeveld, Het Loflied van Paulus, meditaties over Romeinen 8:31-39; 116 pag.; uitg. Den Hertog; prijs € 11,50.

In de Romeinenbrief vinden wij veel dat het hart van Gods werk en van Gods kerk raakt. Een bijzondere pericoop is wel het laatste gedeelte van hoofdstuk acht. Daar vinden we een loflied op de genade en de liefde Gods. Ds. Van Ekeveld behandelt in 17 meditaties deze negen verzen. Eerder heeft hij er een serie preken over gehouden, waaruit deze meditatiebundel is ontstaan. We treffen hier de apostel Paulus aan op de hoogten van het geloof. Alle heil dat aan een arme, verloren zondaar ten deel valt, komt uit God en wordt gewerkt door God en zal daarom ook zijn tot ver-

heerlijking van God. In de meditaties tekent onze broeder enerzijds de mens, ook de mens na ontvangen genade, in zijn totale verlorenheid, armoede, schuldigheid en vijandschap. We hebben steeds het ontdekkende licht en de overtuigende kracht des Geestes nodig om dat te zien en te beleven, zo wordt ons voorgehouden. Want verootmoedigende kennis der ellende is ook geloofskennis. Zo wordt plaats gemaakt voor Christus en Zijn weldaden, en dat telkens weer. De rijkdom van de Zaligmaker en het heil des Heeren in en door Hem wordt in deze meditaties krachtig geschilderd. De pastor van Zeist laat het wonder duidelijk uitkomen en ook dat we nooit uitgeleerd raken. Want voor iedere zielenkwaal is er bij Christus medicijn en op deze schone Parel raakt het oog des geloofs nooit uitgekeken. Wel is steeds weer nodig dat we er bij gebracht worden door de Geest van Christus, want wij van onszelf hebben niets en brengen niets voort. Maar de Heere zorgt voor Zijn werk en kinderen. Tot roem van vrije genade. We lezen hier schriftuurlijke bevinding. Maar ook worden onbekeerden hartelijk aangesproken en wordt hun de mogelijkheid en heerlijkheid van zaligworden in Christus aan het hart gelegd. Tenslotte een enkel citaat ter aanbeveling. "Voelt u de opklimming in het werk van Christus? En weet u wat de geloofsoefeningen betekenen? Dat het geloof langs de weg van de heilsfeiten al meer mag opklimmen in de rijkdom, de volheid en de heerlijkheid in dat werk van Christus. Opklimmen in Hem, dat wil zeggen dat u in uzelf afgebroken wordt. Het wil zeggen; in uzelf minder worden, in uzelf de dood overhouden, opdat er maar één ding zal overblijven, namelijk dat Jezus alles is en ik niets".

Het is mijn hartelijke wens dat deze meditaties door velen gelezen zullen worden en dat de Heere deze bundel tot zegen zal willen stellen.

Dordrecht,

ds. P. Mulder

C. van Rijswijk, Op reis. Bijbels dagboek voor jongeren. Uitgeverij De Groot Goudriaan - Kampen, 2003; 392 blz.; ISBN 90 6140 859 8; € 17,50.

Een onafgebroken stroom van dagboeken verschijnt er op de lezersmarkt. Blijkbaar is er toch steeds weer vraag naar en op zich is dat een verblijdende zaak. Hoe goed is het immers om 's morgens de dag te ope-

nen of 's avonds de dag te sluiten met het lezen van een Bijbelgedeelte en een stukje uit een dagboek.

Ook voor onze jongeren verschijnen er veel dagboeken. Dhr. C. van Rijswijk, oud directeur van een basisschool in Barneveld, schreef "voor jongeren en jong-volwassenen" een dagboek onder de titel *Op reis*. De leesstukjes zijn ontleend aan werken van bekende en minder bekende theologen uit vorige eeuwen. We treffen stukjes aan van onder andere Boston, Shepard, Gray, Teelinck, Flavel, Philpot, Ryle, Watson, Whitefield, Brooks, Spurgeon, Rutherford, MacCheyne, Anderson, Winslow en Edwards aan.

Met genoeg nam ik een heel aantal van stukjes door en het treft altijd weer hoe rijk van inhoud de geschriften van onze oudvaders zijn. Ze zijn zo eerlijk, zo rechtstreeks en ze richten de pijlen van het Woord onomwonden op het hart van hun hoorders en lezers. Helaas worden preken van oudvaders weinig gelezen en zeker onze jongeren grijpen eerder naar een dagboek met een wat eigentijdser invulling. Ik zou ze echter willen oproepen: koop dit dagboek en lees elke dag eens aandachtig een stukje door. Hier volgt alvast een gedeelte: "De duivel houdt de zondaar een verkleinglas voor ogen om de zonde te verkleinen. Dat is erg gevaarlijk. Het zou ertoe kunnen leiden dat we niet zien dat we genade nodig hebben. Wie zijn ziekte van geen betekenis vindt, zal zich niet erg inspannen een dokter te roepen. En wie de zonde gering acht, zal niet met berouw tot de Heere komen om Hem om genade te smeken.

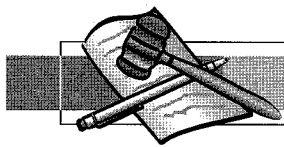
Maar bedenk dat de zonde niet iets geringers is. De zonde is bedreven tegen de hoge Majesteit van de hemel. Geen enkel verraad is immers klein te achten, wanneer het beraamd wordt tegen een koning. Zonde is verraad tegen de hoogste Koning en daarom verdoemelijk. (...) Bekijk de zonde eens door het rode glas van Christus' lijden. De minste zonde kostte de prijs van Zijn bloed. Wil je een duidelijk zicht op de zonde krijgen? Ga dan naar Golgotha. Jezus Christus was bereid om Zijn heerlijkheid te bedekken, Zijn vreugde te verliezen en Zijn ziel op te offeren voor de kleinste zonden. Meet dus de grootte van je zonde af aan de diepte van Christus' wonden." (Watson, 16 april).

Het dagboek is prachtig uitgegeven met een kleurrijk omslag. Op pagina 106 en 182 staan een paar kleine foutjes, maar de lezer heeft snel door dat er verkeerde hoofdletters zijn gebruikt. Elders schreven we al dat het jammer is dat de schrijver geen te lezen Bijbelgedeelte heeft aangegeven. Het is immers zo belangrijk, dat vooral Gods Woord opengaat! Misschien dat dit nog in een tweede druk kan toegevoegd worden? Samengevat: een dagboek dat we van harte willen aanbevelen voor onze jongeren.

Nunspeet,

W. Visser

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Nijkerk:

ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord.

Bedankt

voor Doetinchem:

ds. D.W. Tuinier te Terwolde - De Vecht;
voor Gorinchem, Leerdam en Zoetermeer:

ds. J.J. Tanis te Kapelle-Biezelinge;

voor Terneuzen:

ds. M. Karens te Werkendam;

voor 's-Gravenzonde,

Ridderkerk-Slikkerveer en Vlaardingen:

ds. G. Clements te Gouda.

PASTORIEVREUGDE

Zondag 3 oktober was wel een bijzondere dag voor de pastoriebewoners van Nunspeet. Op de morgen van Gods dag werd in het gezin van onze geliefde broeder ds. A. Schot een dochter en zusje geboren. Van harte willen we hen feliciteren met de voorspoedige geboorte van hun Jeanine. De Heere heeft in al het opzien nog betoond te willen waken en zorgen. Juist ook vanwege wat in het verleden in het gezin gebeurd is, toen ze in 1990 hun kleine Marinus na drie dagen weer moesten afstaan, is het zo begrijpelijk dat er tegenop gezien werd. Een blijvende herinnering, waarbij de Heere Zijn wonderlijke vertroosting genadig wilde schenken. Hoewel ook nu ziekenhuisopname noodzakelijk bleek, mochten moeder en kind maandag weer naar huis. Wat een pastorievreugde!

Op de dag van de geboorte van Jeanine mocht onze broeder in zijn gemeente het sacrament van de heilige Doop bedienen. Deze heilige ordening Gods spreekt van Zijn eenzijdige verbondstrouw in Christus Jezus in de lijn der geslachten. Dat deze trouw zou mogen rusten op het late nageslacht, opdat in de gezinskring het begin van het gebed van Mozes de man Gods zou ervaren worden: "Heere, Gij zijt ons geweest een Toevlucht van geslacht tot geslacht..." Johannes heeft het immers duidelijk gezien, dat de regenboog rondom de troon is.

dsvA

VERSLAG BEVESTIGING EN

INTREDE DS. A.B. VAN DER HEIDEN TE BENTHUIZEN

Op 18 augustus j.l. deed ds. A.B. van der Heiden intrede in de Ger. Gem. van Benthuisen.

Ds. B. van der Heiden van Alblasserdam sprak 's middags, tijdens de bevestigingsdienst, uit Handelingen 8 vers 5 en 8: "En Filippus kwam af in de stad Samaria, en

predikte hun Christus. En er werd grote blijdschap in die stad".

Ds. B. van der Heiden nam als thema: De prediking van Filippus en verdeelde de tekst in: 1e de plaats van de prediking, 2e de inhoud van de prediking, 3e de vrucht van de prediking.

Ds. Van der Heiden wees op het grote voorrecht voor Benthuisen: Gemeente het is voor u, voor onze geliefde broer en zijn vrouw en gezin een bijzonder ogenblik. Want immers, u mag vandaag opnieuw een dienaar van Christus ontvangen en begroeten. En wat is dat een groot voorrecht. Waarom heeft de Heere een zo grote weldaad aan Benthuisen gegeven? Laat dit ons verootmoedigen!

Onze broeder is gekomen, in zichzelf zwak van moed en klein van krachten. Hoewel hij onbekwaam is, hij is niet onbevoegd. Hij is tot u gekomen om de Woorden Gods te verkondigen.

Filippus kwam in Samaria. Het is de Koning van de Kerk, Die Zijn knechten brengt in de plaats waar hij ze wil hebben. God leidt zijn weg naar Samaria.

Samaria, dat was een afgeschreven gebied. Het volk had alles tegen. Er is niets goeds van Samaria te zeggen. Ze hadden hun afkomst tegen en daarbij: het is een stad vol van ongeloof en bijgeloof. In die stad woonde Simon de tovernaar. Naar zo'n stad wordt Filippus gezonden!

Hij zendt Zijn knechten tot wie Hij wil en wanneer hij wil. Kent u Samaria in uw eigen hart?

Waar komt u vandaan? Bent u bekend gemaakt met uw afkomst? Hebt u al geleerd dat wij zondaar zijn? We zijn doelmisders geworden. De wortel van ons bestaan is verdorven. Daar moeten we voor ingewonnen worden. Dat is nu het dierbare werk van God de Heilige Geest.

Wat wordt het een wonder als we iets van Samaria in ons eigen hart gevonden hebben. God kan zo'n stad mensenzien innemen. En Filippus predikte hun Christus. Dat is de opdracht van onze geliefde broer om bij u Christus te prediken. De apostel Paulus wenste niets anders dan Christus te prediken en Dien gekruisigd. Dat is een hoogst verantwoordelijke taak die de Heere legt op de schouders van een Evangeliedienaar. Christus moet gepredikt worden als het Lam Gods. Waarom? Omdat er een Welbehagen is, dat is de diepste reden.

De Zoon gaf Zich vrijwillig om die losprijs te betalen. Hij zegt: Mij is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde. Christus moet gepredikt worden als de Rechter Die komen zal. Ook in Benthuisen mag gepredikt worden dat er een weg is en dat er een

middel tot verlossing is. En die weg is Christus. Geliefde broer, dan is uw opdracht om ook te prediken: 'Deze ontvangt zondaars en eet men hen'. Bij Hem zijn zondaars welkom. Die prediking bleef niet ongezegd, want er werd grote blijdschap in de stad Samaria. De ware blijdschap is gegrond in genade. Als je jezelf ziet, dan geeft dat smart. Maar de Heere te zien: 'Wat blijdschap smaakt mijn ziel, wanneer ik voor U kniel'. Wat een blijdschap als Gods kind Hem mag aanschouwen. Dat is een blijdschap, die de wereld niet kent. Dit is een blijdschap die uit het hart komt. Bent u wel eens blij geweest? Daat gaat de droefheid naar God aan vooraf. Hoeveel keer is u Christus al gepredikt? De Heere geve dat er grote blijdschap mag zijn in uw gemeente.

Vervolgens werd het formulier om de dienaar des Woord te bevestigen gelezen. Daarop antwoordde ds. A.B. van der Heiden met ja ik, van ganser harte. Daarna sprak ds. B. van der Heiden zijn broer hartelijk toe. Geliefde broer, de Heere heeft een nieuw arbeidsveld gegeven. Wat kan ik je anders wensen dan een afhankelijk en afhankelijk leven. Het formulier is samen te vatten in deze woorden: Hebt Christus lief en leidt Zijn schapen. Dat betekent Christus volgen, maar ook zien op Jezus, Hij zegene uw bediening in Benthuisen, opdat er paarden gehecht mogen worden aan Christus' gezegende Middelaarskroon. Tenslotte geeft ds. van der Heiden een woord van Boston mee: 'Laat uw preken de vruchten zijn van veel gebed'. De gemeente zong daarna de bevestigde predikant toe uit de Morgenzang.

INTREDE DS. A.B. VAN DER HEIDEN OP 18 AUGUSTUS 2004

In de avonddienst deed ds. A.B. van der Heiden intrede in de gemeente van Benthuisen. Hij mocht zich aan de gemeente van Benthuisen verbinden. De oorzaak ligt in de Heere, Die met ontferming over de gemeente bewogen was. De Heere gaf werkzaamheden met het beroep vanuit Benthuisen. Ds. van der Heiden heeft het beroep aangenomen en ook vrede mogen ondervinden. De Heere heeft mij tot u gezonden. Hij sprak uit 1 Korinthe 1 vers 23 en 24: 'Doch wij prediken Christus, den Gekruisigde, den Joden wel een ergeris, en de Grieken een dwaasheid, maar hun, die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken, prediken wij Christus, de kracht Gods en de wijsheid Gods.' Het thema van ds. Van der Heiden was: de prediking van de Evangeliedienaar. Ds. Van der Heiden sprak over: 1e de inhoud van de prediking, 2e de weerstand tegen de prediking en 3e de zegen op de prediking. Korinthe was een grote havenstad. In de stad waren veel Joden, er waren veel synagogen. In dit brandpunt van godsdiensten heeft de Heere de prediking van de apostel Paulus tot grote zegen gesteld. Nadat Paulus uit de gemeente vertrokken was, waren er onheilige partijschappen: ik ben van Paulus. De prediking was in het

geding. Maar dan schrijft Paulus de gemeente van Korinthe een brief. Het kenmerk van de ware Evangelieprediking is Christus, den Gekruisigde. De Bijbelse boodschap wordt hierin samengevat. Paulus mocht weten: Christus leeft in mij, daarom wilde hij Christus prediken. Er is verzoening in Zijn bloed. Er is geen ander fundament dan Christus en Dien gekruisigd. Dat is een ontdekkende prediking. Deze prediking klaagt ons aan. Dan komen dood en doemwaardige zondaren aan Zijn voeten in het stof. In een arm en verslagen zondaarshart zal Christus de Gekruisigde dierbaar, noodzakelijk en onmisbaar worden. Dan kunnen verloren zondaren met God verzoend worden. Dat begeer ik ook te prediken, de prediking van het geslachte Lam, dat de zonde der wereld wegneemt. Hij heeft Zijn bloed gestort, Christus de Gekruisigde.

Maar deze prediking is de Joden een ergenis, een valstrik, een steen des aanstoots. De Joden dachten dat Christus een aardse koning was. Maar Christus wilde een vriend van tollenaars en zondaren zijn. Wij hopen u ook Christus te prediken in al Zijn dierbaarheid en schoonheid. Ook wij ergeren ons aan het kruis. Het kruis predikt ons dat er nog behoud is. Dan krijgt juist deze Christus, de Gekruisigde waarde. Gemeente, wat dunkt u van de Christus? Kunt u nog zonder Christus verder leven? U vindt u zelf veel te goed om als een goddeloze, als een vijand, door de gekruisigde Christus verzoend te worden. Voor de Grieken was de kruisiging iets afschuwelijks. Dat was een dwaasheid, dat Christus Zich wilde laten kruisigen. Zijn wij een rechtzinnige belijder, zonder kennis van Christus. Smeekt dat de Heere uw blinde ogen wil openen.

Er was toch zegen: maar hun, die geroepen zijn, beide Joden en Grieken, prediken wij Christus, de kracht Gods, en de wijsheid Gods. Zij zijn niet alleen uitwendig geroepen door het Woord, maar ook inwendig door de Geest Gods naar Zijn welbehagen. Gemeente van Benthuizen, wij voelen ons geroepen u Christus de Gekruisigde te prediken. Zoals een heraut de boodschap van de koning moet overbrengen, zo brengen wij u deze boodschap, aan arme en verloren zondaren. Deze Borg is een Zaligmaker Die niet alleen de zaligheid verdiend heeft, maar Die ook toepast door de Heilige Geest. Als de Geest aan het Woord verbonden wordt, gaan er wonderen gebeuren. Dan gaan harten open. Dan komt het Woord met een onweestaanbare kracht in de ziel. Gemeente, wij hopen u Christus te prediken. Moge de Heilige Geest deze boodschap zegenen.

Ds. Van der Heiden sprak daarna o.a. zijn broer als bevestiger, gemeente, de verenigingen en kerkenraad toe.

Daarna werd ds. Van der Heiden toesproken door ds. M. Golverdingen, namens de classis en particuliere synode Noord-West, ds. P.J. Krijgsman namens de plaatselijke Hervormde Kerk, wethouder C.J. van Velzen en ouderling A. Leune

namens de kerkenraad en de gemeente van Benthuizen. Deze liet de prediking nog toezingen uit Psalm 119 ver 9: 'Doe bij Uw knecht weldadigheid o Heer'.

Tenslotte legde ds. Van der Heiden voor de eerste keer de zegen op de gemeente.

D. van Wijngaarden

VERSLAG BEVESTIGINGSDIENST KAND. J.M.D. DE HEER OP 1 SEPTEMBER 2004 TE MIDDELBURG

Woensdag 1 september was voor de gemeente Middelburg-Centrum een blijde dag, daar kand. J.M.D. de Heer als herder en leraar aan de gemeente werd verbonden. In de bevestigingsdienst, die gehouden werd in de Ter Hoogkerk, ging voor ds. A. Moerkerken, rector van de Theologische School te Rotterdam.

De tekst voor de bevestigingspreek werd genomen uit het voorgelezen Schriftgedeelte 2 Kor. 6 : 1-10, met name het middelste gedeelte van vers 10: "...als arm, doch velen rijk makende". Het thema voor de preek: "De evangeliendienaar", werd uitgewerkt in drie hoofdgedachten: 1. De bediening die hij ontving; 2. De armoede die hem kenmerkt; 3. De rijkdom die hij uitdeelt.

Het grote onderwerp van deze brief is eigenlijk samen te vatten in het woord: bediening. Het Griekse woord diakonia omvat hier met name de bediening, die aan alle herders en leraars toevertrouwd is. Het gehele ambtswerk van de dienaren des Woords is dan ook: dienen. De inhoud daarvan is de dienst der verzoening, die van God is uitgegaan. Door de bediening van de verzoening alleen kan de kloof gedicht worden, die geslagen is in Edens hof. God heeft Zijn Zoon gezonden om te lijden en te sterven, om gevallen mensenkinderen te verlossen. Deze verzoening kon alleen teweeggebracht worden door voldoening, betaling aan het heilig recht van God.

Hoe wordt deze verzoening nu ons deel? Daartoe zendt de Heere Zijn dienstknechten uit, die als gezanten van Christuswege de gemeente, jong en oud, bidden alsof God door hen bade: Laat u met God verzoenen. Door middel van deze bediening der verzoening past de Heilige Geest het Woord toe in zondaarsharten. De gemeente wordt dan ook hartelijk opgeroepen om trouw op te komen naar Gods huis.

De bediening van Paulus werd belastend door andere leraars in Korinthe. Dezen pochten op eigen kunnen en vergeleken zich met zichzelf. Paulus echter mocht weten de bediening ontvangen te hebben van Godswege en had geleerd zijn ambtswerk te meten aan het meetsnoer van Gods Woord. Dit bracht zelfverloochening mee, zoals uit het verband van de tekst blijkt. Die bestond "in slagen, gevangnissen, beroerten". Als de bediening zelf maar niet gelasterd wordt. Paulus mocht treden in het voetspoor van zijn Meester, Die als Hij gescholden werd, niet wedschold en als Hij leed, niet dreigde.

Ook de zeven uitdrukkingen in de verzen 9 en 10 met "als..., doch..." geven daar uitdrukking aan, waaronder: "als arm, doch velen rijk makende". Hoewel hier vooral geestelijke armoede bedoeld wordt, heeft ook uiterlijke weeldezucht in de gemeenten veel schade aangericht.

Paulus' armoede blijkt uit de hele brief. Hij kende vrees als hij het Woord moest verkondigen. Hij wist menigmaal niet te bidden gelijk het behoort. Hij bekende door een spiegel te zien in een duistere rede. Zo kan ook de dienaar des Woords zijn armoede gevoelen als hij moet preken, catechiseren, op huisbezoek gaat of stervenden bezoekt. Maar juist dan is hij geschikt om anderen rijk te maken door de prediking van het Woord. Christus Zelf maakt door de bediening der verzoening rijk. Zo mocht Paulus als middel in Gods hand velen tot zegen gesteld worden. Armmakende genade is nodig, maar zou iemand die daarvan kennis heeft, in werkelijkheid niet rijk zijn? Wij vermogen niets in eigen kracht. De rijkdom ligt uitsluitend in Hem, Die arm geworden is daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede rijk zoudt worden. Waarlijk, dan zal het gaan.

Na het lezen van het formulier om de dienaren des Woords te bevestigen, beantwoordt kandidaat De Heer de gestelde vragen met: "Ja ik, van ganser harte". Aan de handoplegging nemen naast ds. Moerkerken deel de predikanten G.J. van Aalst, L. Blok, M.J. van Gelder en ouderling M.F. Hus. Aansluitend wordt dominee De Heer toegezongen Ps. 119 : 9. Doe bij Uw knecht weldadigheid, o HEER'.

In enkele hartelijke bewoordingen spreekt ds. Moerkerken ds. De Heer tenslotte nog toe. Hij spreekt de wens uit dat deze houvast zal vinden in Gods raad die zal bestaan en die hem leidde naar Middelburg. Hij wenst hem genade toe om te mogen volgen in deze weg en daarin eigen armoede te beleven, om zo anderen rijk te kunnen maken. U hoeft de broden en visjes niet te vermenigvuldigen, maar slechts uit te delen wat u uit handen van de Meester krijgt.

Ook mevr. De Heer, alsmede de andere familieleden worden hartelijk toegesproken in deze voor hen gewichtvolle ogenblikken. De gemeente wordt opgeroepen om trouw te komen onder de prediking. Immers, de Heere zendt Zijn knechten niet zonder bedoeling. God geve dat er jongens en meisjes zijn, die gevraagd hebben: O God, zou het voor mij mogen zijn? De kerkenraad wordt gevraagd de jonge predikant bij te staan, hem tijd te gunnen voor studie en hem een plaats in zijn midden te geven onder Gods zegen.

De indrukwekkende dienst wordt beëindigd met gebed, het zingen van Psalm 25 : 4 en de priesterlijke zegen.

VERSLAG INTREDEDIENST DS. J.M.D. DE HEER OP 1 SEPTEMBER 2004 TE MIDDELBURG

Na zijn bevestiging tot dienaar des Woords,

1 september 2004 in de middagdienst, volgde 's avonds de intrededienst van ds. J.M.D. de Heer in de Ter Hoogkerk. Uit het gelezen schriftgedeelte, Joh. 2 : 13 - 25, werd vers 17 als tekst genomen: "En Zijn discipelen werden indachtig, dat er geschreven is: De ijver van Uw huis heeft mij verslonden." Hierin gaat het over "Christus' ijver voor Zijn Kerk". Dit thema werd vervolgens uitgewerkt in drie gedachten: 1. Het voorwerp van die ijver (Uw huis); 2. De tekenen van die ijver (wat die ijver inhoudt); 3. De prijs van die ijver (hoe die ijver Christus verslonden heeft).

Tegen het Pascha draaide het kerkelijk bedrijf op volle toeren. De tempel leek op een huis van koophandel en iedereen scheen daar tevreden mee. Maar schuld en ootmoed werden gemist. Het was ten diepste een ijver zonder God, en dat gevaar is er nu nog. Dan zijn we tevreden maar beleven we geen schuld voor God. Dan is er ook geen plaats voor het Lam Gods.

Christus bestraft de lege godsdienst in heilige toorn. Dan worden Zijn discipelen indachtig de profetie van Psalm 69: De ijver van Uw huis heeft mij verslonden. Het gaat hier ten diepste niet om een mooie kerk of tempel, maar om Góds huis. Zijn Kerk, die Christus door Woord en Geest bijeenvergaderd en Zijn Vader zal voorstellen als een reine maagd, gebouwd op het enige fundament van Christus' gerechtigheid. Hij geeft de gegebenen van Zijn Vader weer aan Hem terug zonder vlek of rimpel. De zaligheid van de Kerk, maar ook al het ambtelijk werk ligt vast in de Drie-enige God. Ontbreekt dit werk van Christus, dan gaat het helemaal mis, en blijft er niets anders over dan dezelfde lege godsdienst als in Jeruzalem. Het gebed, ook van de jongens en meisjes, moge zijn dat Hij doorgaat met Zijn kerkvergaderend werk. Dan zal uw leraar wegvallen en krijgt God alleen de eer.

Wat houdt die ijver in? De ijver rondom de tempel was door en door zondig. De ijver van Saulus van Tarsen en van koning Jehu was niet anders dan een ijver tegen God. Zijn ogen zien het hart aan. Niet hoe wij onze gemeente of onszelf zien is belangrijk, maar hoe God ons ziet. De voorhof in Jeruzalem ruikt, ondanks alle goedbedoelde inspanningen, naar... de dood. Dat geldt ook ons als de liefde Gods niet in het hart is uitgestort. Buiten Hem is alles leeg en dood. Alleen de ijver van Christus, de Gezalfde, kan zondaren uit hun doodsstaat oprichten.

Zoals de ijver van Christus bestond uit onderwijzen, hebben Gods knechten als voornaamste taak de prediking van het Woord. Het onderwijs in de noodzaak van de levendmaking, de bewogenheid met de onbekeerlijkheid van de schare kenmerkten Christus' prediking. De liefde tot Gods deugden en de zaligheid van de Kerk, de ernst en bewogenheid, de blijde boodschap voor gebrokenen van hart. Door Zijn vele gebedsworstelingen heeft Hij de belangen van Zijn Kerk behartigd. Niet het vele werk

van de dominee dat telkens af moet is het voornaamste, maar de worstelingen in het verborgene om het zielenheil van de kudde. De discipelen hebben, ziende op hun Meester, hun eigen tekort ingeleefd. Het is nodig, dat ook wij bij Hem terecht komen om verzoening voor alle ambtelijke schuld. Die ijver heeft Christus verslonden, geheel verteerd, opgegeten. De prijs die Zijn ijver Hem kostte, was de dood aan het vloekhout. Daartoe had Hij Zich reeds in de eeuwige vrede raad gegeven. Hij werd gehaat door de schare die opging in de lege godsdienst. De smadingen die U smaden, zijn op Mij gevallen, getuigt Hij. Zelfs Zijn discipelen hebben Hem tenslotte alleen gelaten. Hij zou die weg alléén gaan tot in de dood, om Zijn uitverkoren Kerk onder die brandende toorn vrij te kopen. Vlak bij een vuur kun je een brandwond oplopen, maar Christus werd op het brandaltaar gehéél verteerd. Maar Zijn offer was zo volmaakt, dat er nu niemand te veel gezondigd heeft om zalig te kunnen worden. Er ligt een onuitsprekelijke ruimte in de Borgtocht van Gods Zoon.

Hem hebben wij allen nodig, maar het aangrijpende is dat we er zo blind voor zijn. Daarom hebben we Godskennis en zelfkennis nodig. We zien dan dat we gezondigd hebben tegen Gods Majesteit en we gaan Zijn goedertierenheid missen. Onze zelfkennis brengt ons in de schuld voor God. We gaan leren dat buiten Christus alles tekort is. In de oefeningen van het genadeleven leert de Kerk dat ze Hem nodig heeft als tussentredende Borg voor de schuld. Die in Zijn Middelaarsgang verteerd en vernederd wilde worden. Geve de Heere maar veel om Hem in dat gemis te benodigen, Die Zijn Kerk gekocht heeft met Zijn hartenbloed.

Na het zingen van Psalm 40 : 4 spreekt ds. De Heer enkele personen en instanties toe. De docenten, curatoren en studenten van de theologische school worden bedankt voor de liefde die hij er drie jaar mocht onder vinden. Hij dankt de predikanten die in de vacaturetijd de gemeenten hebben bijgestaan voor de geboden hulp. De burgemeester wordt, onder dank voor zijn belangstelling, Gods Woord als betrouwbare gids aangeprezen. De gemeente wordt bedankt voor het vele meelevende sinds het aannemen van het beroep en het welkom dat hem en zijn gezin ten deel valt. De dominee vraagt om het gebed in de binnenkamer voor de prediking. Hij hoopt in Middelburg jonge mensen te ontmoeten, die God niet meer kunnen missen. Kom biddend naar de kerk en catechisatie. Van de kerkenraad worden liefde, geduld, begrip en wijsheid gevraagd. De familieleden wordt toegewenst dat de onderlinge band, ondanks de afstand, voelbaar mag blijven en door het genadewerk Gods verdiept mag worden. De leerkrachten worden aangespoord om de kinderen de dienst des Heeren aan te prijzen, maar ook de noodzaak van een Godswonder niet te vergeten. Ouders, spreekt met uw kinderen over de ernst van de eeuwigheid en de mogelijk-

heid van zalig worden. Jongens en meisjes, willen jullie op zondagmorgen aan je vader of moeder vragen, voordat je naar de kerk gaat, om te bidden of de Heere de preek wil zegenen voor jullie jonge hart, en of Hij de dominee wil helpen?

Er worden tenslotte enkele korte toespraken gehouden door ds. J.J. van Ekeveld namens het curatorium, ds. M.J. van Gelder namens de classis Middelburg en particuliere synode Zuid, student G. van Manen namens de studenten, burgemeester Schouwenaar namens de burgerlijke gemeente Middelburg en ouderling M.F. Hus namens de kerkenraad en gemeente.

Ds. De Heer bedankt de sprekers voor de woorden die gesproken zijn en legt na de slotzang voor het eerst als eigen herder en leraar de zegen op de gemeente.

P.C. Beeke

VERSLAG VERGADERING CLASSIS BARNEVELD, GEHOUDEN TE BARNEVELD OP 17 SEPTEMBER 2004.

Opening. Ds. C. Hogchem opent de vergadering namens de roepende kerk van Barneveld. Hij laat zingen Psalm 72 vers 1, leest 2 Koningen 2 vers 1-13 en gaat voor in gebed. Aansluitend wordt gememoreerd dat de emerituspredikant van Kootwijkerbroek, ds. P. Blok op 20 augustus mocht herdenken 45 jaar geleden in het ambt van herder en leraar te zijn bevestigd. In de gemeente van Kootwijkerbroek was ouderling H. Brons op 8 september 35 jaar ouderling. Op 15 september is ds. G. Beens bevestigd als predikant en aan de gemeente van Kootwijkerbroek verbonden. De preses staat vervolgens stil bij het voorgelezen Schriftgedeelte waarin gesproken wordt over de hemelvaart van Elia.

Lastbrieven en moderamen: Alle gemeenten zijn wettig vertegenwoordigd door acht predikanten en veertien ouderlingen. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: Ds. L. Blok, preses, Ds. C. Hogchem en Ds. G. Beens, assessoren, ouderling W.J. den Otter, quaestor en ouderling K. Karels, scriba.

Rapporten. Nadat de niet-ambtsdragers verzocht zijn zich terug te trekken wordt door enkele commissies gerapporteerd. Ook worden enkele tuchtzaken in besloten vergadering behandeld.

Wageningen. De kerkenraad van Wageningen heeft een schrijven doorgezonden betreffende de kwestie rond ds. R. Kok, ingebracht door een lid van de gemeente Wageningen. Betrokkene, die de gelegenheid krijgt deze zaak toe te lichten, is op zoek naar de kerkelijke weg om deze zaak behandeld te krijgen. In een uitvoerige brochure 'Aanbod en belofte is hetzelfde', gebaseerd op authentiek historisch materiaal, heeft betrokkene zijn gedachten uitgeschreven. In de bespreking komt naar voren dat het schrijven geen appèl kan zijn. Het gaat meer over een kerkhistorische aangelegenheid. Hoe moeten feiten die geschied zijn en woorden die gesproken zijn geïnter-

preteerd worden. De zaak waar het om gaat en de woorden die gesproken zijn dateren van meer dan vijftig jaar geleden. In de bespreking wordt opgemerkt dat waarschijnlijk nog dit najaar een uitvoerige historische studie van de hand van ds. M. Golverdingen zal verschijnen. Door ds. Golverdingen zijn behalve de officiële kerkelijke stukken ook andere bronnen gebruikt. Mogelijk dat in dat boek een antwoord gegeven wordt op de zaken die thans nog onduidelijk zijn. Uiteindelijk spreekt de classis uit dat het niet tot haar terrein behoort over deze zaak uitspraak te doen of hiermee verder te gaan. Tegelijkertijd spreekt de classis uit dat tegen deze uitspraak appel mogelijk is. Wanneer betrokkene van dat recht gebruik maakt bewandelt hij de kerkelijke weg en zal een meerdere vergadering zich over deze zaak moeten buigen.

Kerkdiensten in Ede. Door een afgevaar-

digde wordt gevraagd hoe de ontwikkelingen zijn met betrekking tot de kerkdiensten in Ede. Daarop wordt geantwoord dat de eerste kerkdiensten zijn gehouden. Deze worden overwegend bezocht door leden van de gemeente Veenendaal. Ook worden enkele leden uit andere gemeenten van ons verband en van buiten ons verband opgemerkt. Het aantal kerkbezoekers bedraagt 's morgens ongeveer 150, 's avonds zijn er telkens wat meer.

Aanwijzen roepende kerk. De volgende classis zal worden samengeroepen door de gemeente Elspeet. De volgende vergadering wordt vastgesteld op D.V. vrijdagavond 10 december 2004 of vrijdagavond 18 februari 2005 aanvang 19.00 uur te Barneveld.

Sluiting. De afgevaardigde van de roepende kerk Barneveld, oud. J. Bouwheer wordt gevraagd met dankgebed te eindigen. Daarop sluit de preses de vergadering.

BIJEENKOMST REF. VERENIGING VAN ONGEWILD KINDERLOZE ECHTPAREN

De reformatorische vereniging van ongewild kinderloze echtparen organiseert voor alle leden – en de echtparen die tot de doelgroep behoren, maar (nog) geen lid zijn – op D.V. **13 november 2004** een bijeenkomst in de zaal van de kerk van de Geref. Gemeente te Geldermalsen, Laan van Leeuwenstein 10, tel. 0345-582409. Aanvang: 15.00 uur.

In deze bijeenkomst zal het thema: "Seksualiteit en behandelmethoden kinderloosheid" centraal staan. Tijdens de pauze is er gelegenheid om schriftelijk vragen te stellen die na de pauze worden beantwoord.

Voorafgaand aan deze bijeenkomst zal nog een korte ledenvergadering worden gehouden. De leden ontvangen daarvoor nog een aparte uitnodiging.

GEEN ENERGIE-INKOOP VOOR PARTICULIERE LEDEN

In diverse kerkbodes en in een bericht in het Reformatorisch Dagblad is informatie verspreid met betrekking tot het meeliffen op het contract voor de levering van elektriciteit. Met een partij die energie levert, is voor de gemeenten een contract afgeslo-

Berichten

JONGEREN-SAMENZANGAVOND ZALTBOMMEL

Op D.V. **16 oktober a.s.** organiseert de Jeugdbond een jongeren samenzangavond in de Sint Maartenskerk te Zaltbommel. Honderden jongeren zingen die avond psalmen en geestelijke liederen. Jan Wisse speelt op het prachtige orgel. Wilhelm Groenendijk begeleidt de samenzang met trompet. Van deze avond wordt een CD-opname gemaakt t.b.v. het jeugdwerk. Aanwezig: 18.15 uur. Opening 18.45 uur. Sluiting: 21.30 uur. Leiding: L.A. Kroon en J.H. Mauritz.

BIJEENKOMST CONTACTGROEP EPILEPSIE VAN HELPENDE HANDEN

De contactgroep Epilepsie van Helpende Handsen organiseert D.V. zaterdag **30 oktober a.s.** weer een bijeenkomst. Alle betrokkenen bij (iemand met) epilepsie zijn van harte welkom in het Centraal Bureau van de Geref. Gemeenten in Woerden. Dr. H.J. Agteresch (bekend van "Ziekte in de Bijbel") hoopt een inleiding te houden over "Epilepsie en de Bijbel".

Vanaf half tien staat de koffie klaar. Om tien uur hopen we te beginnen en om half één kunt u gebruik maken van de broodmaaltijd. Tijdens deze ochtendbijeenkomst zal er veel ruimte zijn voor contact en uitwisseling van ervaringen.

Er zal een collecte worden gehouden ter bestrijding van de onkosten van deze bijeenkomst. Voor meer informatie: fam. H. Bos, tel. 033-4768368. Om u aan te melden, kunt u contact opnemen met mw. W. van Hell-van Dijke, consulent: 0348-489970 of hh@cbgg.nl.

VAN DE REDACTIESECRETARIS

Hierbij wordt (nogmaals) de aandacht van belanghebbenden gevraagd voor het volgende.

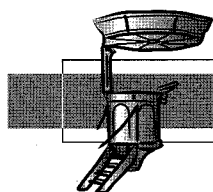
1. In De Saambinder van 1 en 8 juli 2004 heb ik namens de redactie belanghebbenden erop gewezen dat kopij die mij wordt aangeboden uiterlijk **woensdag 18.00 uur** in mijn bezit dient te zijn indien het desbetreffende bericht geplaatst dient te worden in De Saambinder van de daarop volgende week. Hierbij heb ik wat betreft het tijdstip van plaatsing in het bijzonder op het oog aankondigingen van vergaderingen en andere bijeenkomsten. Desondanks wordt deze uiterste aanlevertijd helaas nog steeds regelmatig overschreden. Daarom acht ik het nodig deze geldende regel nogmaals onder de aandacht van belanghebbenden te brengen. Na genoemd tijdstip ontvangen kopij kan in principe **niet** meer in bedoeld nummer van De Saambinder worden opgenomen. Als u hiermee rekening houdt, bespaart u ook uzelf problemen!
2. In bovengenoemde nummers van De Saambinder is tevens medegedeeld dat aan verzoeken om met name aankondigingen van vergaderingen en andere bijeenkomsten meer dan éénmaal in dit kerkelijk weekblad op te doen nemen, **niet** kan worden voldaan, behoudens in bijzondere gevallen, zulks ter beoordeling van de redacteur. Toch bereiken ondergetekende nog regelmatig verzoeken van deze strekking, die niet tot de categorie "bijzondere gevallen" kunnen worden gerekend.
3. Mede gelet op het hierboven onder 2 gestelde, vraag ik hen, die berichten met name inzake aan te kondigen vergaderingen enz. voor plaatsing in De Saambinder aanbieden **ruimschoots** vóór de te houden bijeenkomst, in zodanige verzoeken te vermelden in welk nummer met het desbetreffende bericht geplaatst wenst te zien. Indien door de inzender geen voorkeur hiervoor wordt kenbaar gemaakt, wordt dezerzijds aangenomen, dat het tijdstip van plaatsing aan mij wordt overgelaten.
4. Het gebeurt nogal eens dat voor mij bestemde berichten worden gezonden aan de tot 1 februari 2004 functionerende redactiesecretaris, dhr. C.G. van Es te Gouda, de administrateur van De Saambinder, dhr. J. Honkoop te 's Gravenhage en aan het Kerkelijk Bureau te Woerden. Voor de juiste adressering van de onderscheiden mededelingen voor plaatsing in De Saambinder verwijs ik naar de in elk nummer op pagina 2 afgedrukte gegevens.

JJV.

ten. Deze contractant had de mogelijkheid geboden om ook individuele huishoudens in dit contract mee te laten liften. Aanvankelijk dacht het Deputaatschap Algemene Kerkelijke Zaken de particuliere leden mee te laten profiteren. Bij nader inzien lijkt het ons echter niet

gewenst dat wij, als kerkelijk orgaan, ons inlaten met deze activiteiten. Dit is in het licht van een goede formele scheiding tussen kerkelijke en commerciële activiteiten.

Het Deputaatschap Algemene Kerkelijke Zaken.

Predikbeurten

ZONDAG 17 OKTOBER 2004

Aagtekerke 9.30 en 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Alblasterdam 9.30 en 17.00 uur ds. J. Mijnders; Almelo 18.30 uur ds. Tuinier; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Arnhem 10.00 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Schot; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Berkenwoude 19.00 uur ds. Clements; Boskoop 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur leesdienst; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 15.00 uur ds. Schot; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder (in de Pauluskerk, Nassauweg); Drachten 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.00 en 19.00 uur ds. Terlouw; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Hakvoort; Enschede 16.00 uur ds. J. Karels; Enter 9.30 uur ds. J. Karels en 19.00 uur ds. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Goes 9.30 uur en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. Driessen; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's Gravenpolder 9.30 uur (H.A.) en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. Golverdingen; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. Neele; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Baaijens; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Bakker; Kamperland 16.30 uur ds. Neele; Kapelle-Biezelingse 9.30 uur en 18.00 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. Van Dijk; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Krabbendijke 9.30 en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur ds. Verschuure; Krimpen a/d IJssel 16.00 uur ds. P. Mulder; Leerdam 19.00 uur ds. Visscher; Lisse 10.00 en 16.00 uur lees-

dienst; Marknesse 19.00 uur ds. Bakker; Meliskerke 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Meeuse; Middelburg-Centrum 9.30 uur en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 uur en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. De Wit; Nieuwdorp 18.30 uur ds. Gunst; Nieuwerkerk Zld 9.00 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Beens; Nisse 14.30 uur ds. Tanis; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Oostburg 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Oosterend-Texel 11.30 en 16.30 uur leesdienst (in N.H. Kerk); Oosterland 10.00 en 14.30 en 18.30 uur stud. Van Belzen; Oostkapelle 15.00 uur ds. De Heer; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren; Poederooyen 14.30 uur ds. Melis; Poortugaal 15.30 uur ds. Van Aalst; Poortvliet 14.00 uur ds. Verweij; Rhenen 12.00 en 18.30 uur (kerk: Kon. Elisabethplantsoen) ds. Veenendaal; Ridderkerk 9.30 en 18.00 uur stud. Van Manen; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. B. van der Heiden; Rijssen-Noord 9.30 en 14.30 uur leesdienst en 18.30 uur ds. Hoogerland; Rijssen-West 9.30 uur ds. Hoogerland en 18.30 uur (H.D.) ds. Mol; Rijssen-Zuid 9.30 en 14.30 en 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 9.30 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Centrum 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. Moerkerken en 14.30 uur stud. Van Manen; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. Van Aalst en 19.00 uur ds. Silfhout; Scherpenisse 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Hogchem; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Sint Philipsland 15.00 uur ds. De Jongste; Stolwijk 10.00 uur ds. Paul; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tricht-Geldermalsen 19.00 uur ds. Van der Net; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 uur ds. Terlouw; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 uur en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur

ds. Kleppe; Werkendam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder; Westzaan 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. Boogaard; Wierden 15.00 ds. Hoogerland; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Van Gelder en 18.00 uur ds. Meeuse; Yerseke 9.30 uur en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Eeckevel; Zoetermeer 16.30 uur ds. Paul; Zwijndrecht 14.30 uur ds. De Wit; Zwolle 15.00 uur ds. L. Blok.

DINSDAG 19 OKTOBER 2004

Alphen aan den Rijn 19.30 uur ds. M. Karens; Berkenwoude 19.30 uur ds. Schipper; Dirksland 19.30 uur ds. Tanis; Marknesse 19.30 uur ds. Hakvoort; Spijkenisse 19.45 uur ds. Van der Net; Uddel 19.30 uur ds. Mouw (bijbellezing); Vlaardingse 19.30 uur ds. Neele.

WOENSDAG 20 OKTOBER 2004

Aalst 19.30 uur ds. Schot; Beekbergen 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Gorinchem 19.30 uur ds. Kleppe; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels (bijbellezing); Leerdam 19.30 uur ds. Van der Net; Middelharnis 19.30 uur ds. Van Krimpen; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Gunst; Oudemirdum 19.30 uur ds. Hoogerland; Rhenen (kerk: Kon. Elisabethplantsoen) 19.30 uur ds. Veenendaal (bijbellezing); Rilland-Bath 19.30 uur ds. Schreuder; Scherpenzeel 19.30 uur ds. Hakvoort; Sint Philipsland 19.30 uur ds. De Heer; Stad a/h Haringvliet 19.30 uur ds. Silfhout; Terneuzen 19.30 uur ds. Meeuse; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. F. Mulder; Zwijndrecht 19.30 uur ds. Verweij.

DONDERDAG 21 OKTOBER 2004

Aagtekerke 19.30 uur ds. Neele; Enschede 19.30 uur ds. Van der Net; 's Gravenzande 19.45 uur stud. Van Manen; Kootwijkerbroek 13.00 uur ds. Beens (huw.bev.); Krimpen a/d IJssel 19.30 uur ds. Melis; Leerdam 14.15 uur ds. M. Karens (huw.bev.); Opheusden 19.30 uur stud. Van Belzen (voor de zending); Ridderkerk 19.30 uur ds. Van Gelder; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Silfhout.

VRIJDAG 22 OKTOBER 2004

Emmeloord 14.30 uur ds. Hakvoort (huw.bev.); Krabbendijke 14.30 uur ds. Verschuure.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. Zondag 17 oktober: 10.00 en 16.30 uur leesdienst.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70.

Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost van dinsdag t/m zaterdag tussen 10.00 - 16.00 uur!

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Vacant; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur. Zondag 17 oktober: 9.30 en 16.00 uur evang. G. Baan

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barreellei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Wees Gij mijn Borg

D.V. dit najaar verschijnt een bundel met acht overdenkingen van ds. A. Schot over het leven van Hizkia. Over het leven van Hizkia is nog maar weinig geschreven. Dit boek verschijnt met geen andere bedoeling dan de bekendheid van Gods handelingen met de godvruchtige koning Hizkia te vermeerderen. De overdenkingen zijn ook geschikt voor de leesdiensten. Het boek wordt gedrukt in een duidelijke letter. De opbrengst is bestemd voor het bouwfonds van de Geref. Gemeente te Nunspeet.

De prijs is: **€12,50**

U kunt dit boek bestellen bij:
J. Dorst, Vitringaweg 6,
8071 KA Nunspeet
0341-251856

Website op zondag sluiten?

Kijk op <http://www.heinosoft.nl/zondag/>

Of bel 015-2128463, email: info@heinosoft.nl

Oosterend - Texel

Bungalowpark "De Verrassing"
Bel voor informatie 0222 31 83 91

Advertenties

- Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenissen, naar wens van de familie;
- Geen crematies;
- Opbaren met kistkoeling in het sterfhuis of in de voor u bekende aula's;
- Dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden; ook voor de verzorging van de overledene door een gediplomeerde verpleegster.

AL UW PERSOONLIJKE WENSEN WORDEN DOOR ONS IN ALLE RUST EN VERTROUWELIJK BEHARTIGD.

Begrafenisonderneming de Jongh

Kerkstraat 15a, 4181 AA Waardenburg
Tel. 0418-652039

Reeprijs 5
3371 JC Hardinxveld-Giessendam
Tel. 0184-611154

Voor info bel:
0341-425712
of
0416-692787

Reformatische Vereniging van Ongewild Kinderloze Echtparen

Voor uitvaartzorg in:

- ◆ Scherpenzeel
- ◆ De Valk-Wekerom
- ◆ Barneveld
- ◆ Amersfoort
- ◆ Veenendaal
- ◆ Renswoude
- ◆ Kootwijkerbroek
- ◆ Woudenberg

Geen crematies

Stationsweg 411

3925 CD Scherpenzeel

Tel. 033 277 0555

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg, gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en medagebruik.

Gekwalificeerde kraamzorg

Meldt u tijdig aan (om teleurstelling te voorkomen). U kunt ons dagelijks telefonisch bereiken.

Bel 0187 - 48 91 73 b.g.g. 0342 - 49 21 55

Gezins- en bejaardenzorg

Voor gepaste hulp in uw situatie kunt u de SHG via het telefonisch spreekuur bereiken onder telefoonnummer **0166 - 65 26 05**.

Op werkdagen van 8.30 - 10.30 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 20.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

JOHANNUS - CONTENT - DOMUS

ma gesloten
di - vr 09.00 - 12.00 / 13.30 - 17.30
vr avond 18.30 - 21.00
za 09.30 - 12.00 / 13.30 - 17.00
ruime collectie bladmuziek (ook klavier) en CD's

ORGELCENTRUM ANDANTE

A. van Ostdaalen 35
3904 TJ Veenendaal

Tel: 0318 - 505063
Fax: 0318 - 505851

info@andanteorgels.nl
www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

Voor een verantwoorde en stijlvolle begrafenis

- * mogelijkheid voor thuis opbaren
- * eigen rouwvervoer
- * kist wordt schoudergedragen
- * gratis laatste wens boekje

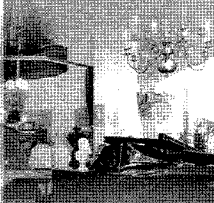
R.C. Brouwer Bentincklaan 1a, Leersum
tel. 0343-461880 b.g.g. 06-51504726

- Amerongen - Amersfoort - Doorn - Elst -
Langbrak - Leersum - Maarn - Moorsbergen -
- Rhenen - Woerden - Woudenberg -

Gezelligheid in eigen sfeer

- Bruiloften
- Jubilea/Verjaardagen
- Recepties
- Diners
- Zeeuwse Koffietafels
- Gourmet-arrangementen
- Koud/Warm Buffetten
- Vlees/Visschotels
- Zakelijke Lunch
- Vergaderingen
- Dagtrips
- Personeelsavonden

sfeervolle zalen,
ruime
parkeergelegenheid

DeHeyZon

Restaurant & Zalencentrum
Pietter en Janine Heykoop
(voorraaf reserveren)

Jufferswegje 31,
4421 JA Kapelle-Biezelinge
0113 330350

begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam, Gouda, den Haag
en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Ook mijn (klein)kinderen moeten de TH1/TH2/TH3 hebben!

“Wanneer ik voor U kniel”

centraal telefonisch meldpunt

THOLEN - Het centraal telefonisch meldpunt van de GG Tholen wordt gebeld: "Goeie avond, met Ria". Aan de andere kant: "Ha, zijn de boeken en cd er nog? Die boeken (500 pag.) heb ik in één keer uitgelezen; en die cd (75 min.) zetten we gedurig op. Nu trouwt onze dochter volgende week. We willen het bruidspaar graag de TH1-2-3 cadeau doen. Ze horen eigenlijk in elke boekenkast van een GG-gezin te staan, nietwaar?" Ria: "Zeker, maar weet u: dat is al in éénderde van onze gezinnen het geval! Mijnheer, ik heb uw adres genoteerd en vóór de bruiloft hebt u alles in huis, zonder verzendkosten. Hartelijk dank".

Even later weer telefoon: "Met Map spreekt u". Wat beverig: "Ja, m'n kleinzoon uit Middelburg en m'n kleindochter uit Barneveld doen komend jaar belijdenis, bij leven en welzijn. Als opa en opa willen wij de kleinkinderen de Thoolse boeken geven als passend geschenk. Iedere zondag is het weer eredienst. Wilt u ze ons opsturen, dan hebben we het maar vast in huis, voordat u uitverkocht bent". Map: "Mevrouw, op uw oude dag een goed idee; dank u wel, hoor; 't komt in orde".

Ons centrale meldpunt voor bestellingen en vragen is geopend op elke **dinsdagavond van 19.00 tot 20.00 uur op 0166-600333**. Uiteraard is het ook mogelijk uw bestelling in een gefrankeerde enveloppe te zenden aan: **Redactiecommissie, Postbus 28, 4690 AA Tholen**.

En de prijs? Slechts € 57,50 per boekenset (TH1+2) en € 18,50 per cd (TH3), gratis thuis. U steunt hiermee het Thoolse bouw- en orgelfonds.

REDACTIE “HET THOOLSE BOEK”

Waterproject in China: HELPT U MEE?

- twee bronnen boren in China
- 2x 300 meter diep: 40.000 euro
- één meter kost 66 euro

van bitter naar zoet

MARA

Vers water. Voor ons vanzelfsprekend. In China niet. In samenwerking met huisgemeenten hebben we een waterproject geadopteerd in twee dorpen waar veel christenen wonen. China kampt met zeer slecht, vervuult water. De mensen lijden eronder. Er is al sprake van een "cancer village", een kankerdorp... Stichting Bijbelse Hulpverlening China heeft uit christelijke barmhartigheid aangeboden twee waterbronnen aan te boren. Het hele project kost 66 euro per meter. Elke centimeter door u gesponserd is er een op weg van vervuild naar vers water. De dorpsbewoners zijn dankbaar voor de aangeboden hulp. Nu aan het werk. Helpt u mee?

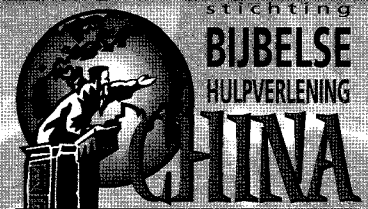
Bankrekening

3473.76.029

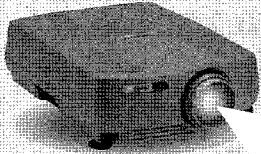
o.v.v. 'Mara'

Stichting Bijbelse Hulpverlening herkent u aan het logo en de blijvende taken:

- Opleiding
- Vertaalwerk
- Eigen drukkerij
- Lectuurverspreiding
- Diaconale hulpverlening

Postbus 2072, 3800 CB AMERSFOORT
Tel. 033-2770287 - www.chinachristianbooks.org

- *Nederland en de geestelijke nood van onze naaste*
- *Het werk van onze evangelisten*
- *Noodzaak van evangelisatie*

Voorlichter dhr. C.W. van Haften: 0341-253588

Voor kerkenraden, verenigingen, commissies enz. heeft het Deputaatschap Evangelisatie een informatieve presentatie over het evangelisatiewerk in Nederland en België. Onze voorlichter komt graag bij u langs (ook overdag).

DIA-PRESENTATIE EVANGELISATIEWERK

DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE
BEREFORMEERDE GEMEENTEN

Treurniet Orgels

De Orgelspecialist voor de hele Benelux!

Hartelijk welkom in onze showroom!

- Volop keus in nieuwe en gebruikte (digitaal gesampelde) orgels
- Volwaardige Huisgarantie
- Hoge kortingen
- Speciale Inruilacties
- Vakkundig advies
- Eigen servicedienst
- Eigen transportdienst

JOHANNUS
DOMUS
CONTENT

Treurniet Orgels

Weg & Land 33A
BERGSCHENHOEK

Vrijdag Koopavond

www.treurniet-orgels.nl
Tel.: 010 - 5113867

Reist u naar **Zuidelijk Afrika** voor zaken, vakantie of priv? **Umfula Tours** helpt u graag met uw programma, reis, verblijfsbeplanning en uitvoering.

tel 0027 11 706 4809
fax 0027 11 463 6810

e-mail wycle@umfulatours.com

IN LIEFDEVOLLE HERINNERING...

Uw gedachten over een uniek gedenkteken geven wij gestalte in natuursteen. Vraag naar het fotoboek met vele voorbeelden.

Grafgedenktekens
Zandee & de Kuyper

Goes: Rotonde Ringbaan-West
Telefoon (0113) 216555

Middelburg: Arnesteinweg 40
Telefoon (0118) 612579

Zoetermeer: Argonstraat 66
Industrieterrein Lansinghage
Telefoon (079) 3615010

Email: info@grafgedenktekens.nl

CHR. BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04

T.k. gevr.: **Bijbels Handboek**,
M.J. Mulder e.a. Tel. 078-6129744.

Begravenisverzorging Kina
Begravenissen in Capelle a/d IJssel
e.o. D.W. Schipper, tel. 010-458 31 12.
Wij verzorgen geen crematies.

**Airconditioning
op de
Preekstoel**

Bel Aktie 010-4517471

Nieuw project

Stichting China

Stichting China is gestart met vertaling van de **Commentaren van Calvijn**

Een noodzakelijk project!

De Chinese huiscemeenten nu ook in de voetsporen van Calvijn, laat de Muur geen belemmering zijn!

Steun de vervolgende kerk in China en maak een gift over op

giro 320666

Info/secretariaat
Postbus 1150 • 3900 BJ Veenendaal
tel. 0318-310520 • e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl

WESOTRONIC

Wesotronic introduceert DE OPLOSSING voor kerktelefonie:

Het DKtel systeem

(Draadloze Kerktelefoon via de ether)

De belangrijkste voordelen zijn:

- ✓ geen telefoonkosten / internetaansluiting
- ✓ aanmerkelijk goedkoper dan andere systemen
- ✓ uitstekende geluidskwaliteit
- ✓ eenvoudig en flexibel in gebruik

Het Agentschap Telecom heeft officieel toestemming verleend om het DKtel systeem per 1 januari 2005 in gebruik te nemen!

Wesotronic B.V.
Nunspeet, Barendrecht
Telefoon 0341 - 271000
www.wesotronic.nl

In samenwerking met SIKN